

Врз основа на член 55 од Законот за организација на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19 и 110/19), а во врска со нацрт записникот од сто осумдесет и првата седница на Владата на Република Македонија одржана на ден 29.08.2023 година Министерот за животна средина и просторно планирање го донесе следниот :

ГОДИШНИОТ ПЛАН ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИЦИ ОД КОРУПЦИЈА ЗА 2024-2025 година

ВОВЕД

Интегритетот е прашање од суштествено значење кој има влијание врз легитимитетот и капацитетот за ефикасно исполнување на основната мисија и визија на Министерството за животна средина и просторно планирање, поради што успешноста во неселективната борба со овој вид на криминал и справување со корупцијата е приоритет за нашата институција.

Поимот Интегритет означува - законито, професионално, независно, непристрасно, етичко, одговорно, транспарентно и отчетно вршење на работи со кои службените и избраните лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата, ги елиминираат ризиците и ги отстрануваат сомневањата од настанување и развој на корупција и со тоа обезбедуваат доверба на граѓаните во вршењето на јавните функции.

Јавен интерес е заштита на основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот на Република Северна Македонија, спречување на ризиците за здравјето, одбраната и безбедноста, заштита на животната средина и на природата, заштита на сопственоста и на слободата на пазарот и претприемништвото, владеење на правото и спречување на криминалот и корупцијата.

Корупција е злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба за остварување на корист, директно или преку посредник, за себе или за друг.

Корист е остварување на секој вид материјална или нематеријална, придобивка, погодност или предност за себе или за друг.

Ризик од корупција е кој било вид на внатрешна или надворешна слабост или постанка која претставува можност за појава на корупција во рамките на државни органи, јавни претпријатија и други институции од јавниот сектор и кој ги вклучува прашањата за судир на интереси, несповност на буџетот, примање подароци и други нелегални плаќања, лобирање, недостаток на систем за заштита на укажувачи, измами, несоодветно користење на овластувањата, дискрециони овластувања, финансирање на политички партии и кампањи спротивно на закон, тргување или недоволно користење на информации, транспарентност на постапки и др. мувањата и други прашања од значење за интегритетот.

Судир на интереси е состојба во која службеното лице има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на реалните јавни овластувања или службени должности. Службено лице се смета за боравачи на именуваните лица и вработените во јавниот сектор. Непридржување или погрешна примена на законите и други прописи кои ги меѓународните спогодби, која произлегува од работата или производството на корисниците на јавните средства, а која има или би можела да има значително влијание на Буџетот на Република Северна Македонија, средствата од Буџетот, средствата од други домашни и странски извори, било да се работи за приходи/примања, расходи/издатоци, поврати, наследства или обврски.

ПРОЦЕНКА КОН РИЗИЦИТЕ ОД КОРУПЦИЈА

Проценката кон ризиците од корупција е првиот чекор од процесот на подготовка на Годишниот план за спречување на корупцијата во МЖСПП. При проценката е користено макро гледиште, односно направена е анализа на факторите на ризици на системот како целина. Врз основа на компаративна анализа во рамки на организациските единици во МЖСПП, постојат повеќе области каде што е можна појава на корупција. Главен елемент на антикорупцискиот план е ставен на вработените и раководствата.

Преку јакнење на нивниот професионален и личен интегритет, од нив се очекува да ги извршуваат професионално задачите, согласно законите, прописите и интерните процеси и со тоа смело да се спротивстават на корупцијата. За континуитет при детектирањето на ризици и нивно справување, управувањето со ризиците потребно да стане составен дел на деловното планирање во МЖСПП и на извршувањето на обврските.

надлежности. Истовремено, управувањето со ризиците треба да стане дел од секојдневната култура на однесување на менаџментот и на сите вработени во МЖСПП.

ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА АЛАТКИ И КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА ДЕТЕКТИРАНИТЕ РИЗИЧНИ ОБЛАСТИ

Корупцијата е забрането однесување кое ја загрозува демократијата и владеењето на правото, па затоа е потребно колку е можно повеќе индивидуите и институциите да работат на нејзино спречување. За да се намалат негативните последици кои настануваат од корупцијата, тенденција во МЖСПП е да се воспостави цврста политика за борба против корупцијата, заради заштита на граѓаните и државата, а особено заради воспоставување и почитување на владеењето на правото.

Како алатки и механизми за надминување на детектираните ризици во области, МЖСПП ги има:

- Почитување на процесите за работа изработени според систем за управување со квалитет ISO 9001;
- Почитување на законската регулатива;
- Редовна ревизија на работењето од финансиски и правен аспект;
- Почитување на начелата на стручност и компетентност при селекцијата на кандидатите за вработување;
- Јакнење на свеста и едуцирање на вработените за можностите за корупција;
- Почитување на кодексот на вработени во МЖСПП и редовна вршена контрола на вработените;
- Воспоставување и примена на методологија за идентификување, анализа и оценка за ризиците од корупција;
- Вработено лице во МЖСПП кое е определено за пријавување на неправилности;
- Усвоена антикорупциска политика за интегритет;
- Назначени лица кои поседуваат сертификат за интегритет;

ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ СО ОСОБЕН АКЦЕНТ НА ЈАКНЕЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА ВРАБОТЕНИТЕ

Степенот на одговорност за брз одзив и максимизирање на ефикасноста на давање на услугите во голема мера влијае на јакнење на капацитетите на институциите. Акцент во спротивставувањето со корупцијата во голема мера има и интегритетот на вработените. Под интегритет се подразбира подготвеноста на поединецот да препознае и одлучно да се спротивстави на некоја незаконска, неморална или нечесна ситуација. Под поимот „интегритет“ се подразбира и законито, независно, непристрасно, ефикасно, одговорно и транспарентно вршење работи со кои службениците мора да чуваат својот углед и угледот на институцијата. Со обезбедување на висока едукација, обуки и со почитување на законските норми, службениците можат соодветно да одговорат на сите предизвици кои може да предизвикаат корупцијата. Справување на институцијата со корупцијата ќе започне со испраќање на јасна порака до сите дека корупцијата нема да биде несанкционирана и ќе се води според следните 5 законски принципни принцип на законитост, принцип на интегритет, принцип на одговорност, принцип на јавност и принцип на заштита и одговорност.

НАВРЕМЕНО ПОСТАПУВАЊЕ ВО ВРСКА СО ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОТРЕБНИТЕ УСЛУГИ КОН ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИТЕ ЛИЦА

Согласно начелото на сервисна ориентација, според Законот за општина управна постапка, службеникот е должен и сервисно ориентиран во остварувањето на правата и интересите на странките.

ПОЧИТУВАЊЕ НА ЗАКОНСКИТЕ ПРОПИСИ, КОДЕКСОТ ЗА ЕТИЧКО ОДНЕСУВАЊЕ И КОДЕКСОТ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

Правната рамка е основа за пренесување на минималните задолжителни стандарди и принципи на однесување на секој јавен службеник. Законите и прописите би можеле да ги утврдат фундаменталните вредности на јавна служба и треба да ја обезбедат рамката за упатување, дисциплинска постапка и за гонење. Треба да постојат јасни правила со кои ќе се дефинираат етичките стандарди што ќе го раководаат однесувањето на јавните службеници во контактите со јавниот сектор, на пример во врска со условите за јавните набавки, обезбедувањето услуги онлајн и во врска

вработувањето во јавниот сектор. Зголемувањето на интеракцијата меѓу јавниот и приватниот сектор налага поголемо внимание да им се покажат вредностите на јавната служба, а од надворешните партнери да се бара да ги почитуваат тие вредности. Вработените се раководат според однесувањето на своите претпоставени. Оттука, од суштествено значење е сепак обид за намалување на корупцијата да биде предводен од највисоките функционери, кои отворено ќе ја искажат својата поддршка на капазавата.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ДОВЕРБАТА НА ГРАЃАНИТЕ КОН ИНСТИТУЦИЈИ И МОТИВИРАЊЕ ДА ПРИЈАВАТ КОРУПЦИЈА

Корупцијална алатка во намалувањето на борбата против корупцијата е мотивацијата на граѓаните да пријават корупција. Одлуката на граѓаните да се спротивстават на ситуација во која за да ги остварат нивните права се „принудени“ да ги „наградуваат“ службениците надвор од нивната службена должност е првиот чекор во овој процес. МЖСПП има определено процес за пријавување на корупција како и лица кои се сертифицирани за спроведување а постапката за интегритет. Во таа смисла, граѓаните се охрабруваат да ги пријавуваат сите такви незаконски постапувања доколку постојат. Неопходно е да постои доверба во институциите со оглед дека законите ги регулираат сите постапки, активности и дејствија. Бидејќи прекршување на Законот треба да има соодветна санкција како повладина, без разлика дали станува збор за Функционер, Раководител на административен службеник со пониско звање.

ЗАЈАКНАТА КОНТРОЛА И НАДЗОР НА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Постапките за јавни набавки во целост се спроведуваат преку електронскиот систем за јавни набавки и истите се транспарентни, како и јавно достапни за јавноста. Договорите се објавуваат на веб-страницата на Бирото за јавни набавки. Точно и прецизно да се врши планирање на постапките за јавни набавки и навремено во законскиот утврден рок, до крајот на јануари тековната година, да се доставуваат до Секторот за јавни набавки за финална подготовка и објава на годишниот план за јавни набавки.

ЈАКНЕЊЕ НА АЛАТКИТЕ ЗА ОТЧЕТНОСТ И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА МИНИСТЕРСТВОТА И ОРГАНИТЕ НА ДРЖАВНАТА УПРАВА

МЖСПП согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер во целост ги спроведува и применува сите алатки кои се предвидени со цел отчетност и транспарентност во работењето. Еден од клучните аспекти во превенцијата и борбата против корупција е транспарентното и ефективното работење на институциите, особено од аспект на давањето услуги кон граѓаните, што треба да вклучува систем на општествена отчетност. Овој систем овозможува ефективно ангажирање на граѓанското општество, приватниот сектор и на медиумите во дијалог и вршење надзор на фискалното и административното работење на институциите и испорака на услугите од страна на централните институции и единиците на локална самоуправа. Клучна улога во овој процес има невладиниот сектор кој преку разни алатки на општествена одговорност треба да изгради партнерски однос со јавниот сектор со заедничка цел негово потранспарентно и поефикасно работење, како и поквалитетно давање на услуги кон граѓаните. Како алатки на општествена отчетност се дефинираат сите оние што овозможуваат двонасочна комуникација помеѓу јавниот сектор и граѓанинот, преку отворање простор за поголема партиципација и заедничко донесување одлуки по прашања кои го засегаат обичниот граѓанин. Со тоа не само што ќе се зголеми отвореноста и отчетноста туку ќе се намалат потенцијалните ризици од корупција.

Министер,

Каја Шукова

Подготвил: Билјана Тошева Ѓоргиевска

Одобрил: Nebi Rexhepi, Државен секретар